

15. Keskuspesula

Yleistä

Vuonna 1974 eli keskuspesulan viidentenätoista toimintavuotena pestyn pyykin määrä oli 4 900 tn, mikä oli 5.5 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vähennys johtui lähinnä asiakaslaitosten hoitopäivien määrän vähentymisestä.

Pesukonekantaa täydennettiin kuivapesukoneella, jonka kertatäyttö on 28 kg. Lisäksi hankittiin edellisenä vuonna käyttöön otetun 7-yksikköisen rivipesukoneen yhteyteen pyykin jakohihna sekä yksi kuivaus- ja aukilyöntikone. Toiseksi kuivaajaksi tähän automaattiseen pesulinjaan siirrettiin yksi vanhemmista kuivaus- ja aukilyöntikoneista.

Liinavaatteistoa rationalisoitiin supistamalla lajikkeiden ja kokojen määrää. Tämän toimenpiteen ansiosta voitiin parantaa jakeluvaraston tilankäyttöä. Samalla vapautui käytöstä hyllyvaunuja.

Lämpökeskuksesta toimitettiin lämpöenergiaa keskuspesulan oman tarpeen lisäksi Koskelan sairauskodille 15 220 Gcal sekä Ruutimäen asuntoalueelle 16 174 Gcal.

Organisaatio ja henkilökunta

Keskuspesulajaosto

Keskuspesulajaostoon kuuluivat puheenjohtajana teollisuustointa johtava apul.kaup.joht. Gunnar Smeds sekä jäseninä kaupunginhallituksen jäsenet Terttu Raveala, Usko Ruuskanen ja Esko Nieminen sekä kotital.opett. Maija Leena Seuna. Jaoston sihteerinä toimi apul.kaup.siht. Olavi Kaattari. Jaosto kokoontui kahdeksan kertaa ja sen kokouksiin osallistui myös keskuspesulan johtaja.

*Jaoston
kokoontu-
pano,
kokoukset*

Tuotantokomitea

Keskuspesulan tuotantokomitea kokoontui neljä kertaa ja sen puheenjohtajana toimi Raili Hämäläinen. *Työntekijäin edustajina* osallistuivat kokouksiin Erkki Ahlberg, Laura Gullström, Sirkka Puranen, Urho Nykänen, Kristiina Skogberg, Tyyne Murtonen ja Kyllikki Suominen, *toimihenkilöiden edustajina* Taimi Elo, Reino Tavi ja Pirjo Pietiäinen sekä *työnantajan edustajina* Raili Hämäläinen, Pauli Iittiläinen, Osmo Miettinen, Esko Vanhala ja Maire Ukkonen. Sihteerin tehtävät hoiti Urho Nykänen.

*Komitean
kokoukset
ja kokoontu-
pano*

Keskuspesula

Keskuspesulan johtajana toimi kertomusvuonna Raili Hämäläinen. Pesulan palveluksessa oli yht. 168 (ed. v. 175) henkilöä, jotka jakautuivat eri osastoille seuraavasti: toimistossa viisi, laboratoriossa yksi, liinavaateosastossa 17, pesulaosastossa 126, teknillisessä osastossa 19.

Henkilökunnan lukumäärä

Toimitilat ja tekniset laitteet

- Tontti, rakennukset ja laitteet* Keskuspesulan tontin pinta-ala oli edelleen 15 511 m² sekä pesularakennuksen tilavuus 40 000 ja lämpökeskuksen 6 200 m³. Kattilalaitos käsitti kaksi vesiputkihöyrykattilaa apulaitteineen. Lisäksi lämpökeskusrakennuksessa sijaitsi korjaamo ja sähkömuuntamo. Pesularakennuksen kellarikerroksen autotallitiloista oli 25 m² vuokrattuna alkuvuoden ajan rakennusviraston puhtaanapito-osastolle.
- Konekanta* Keskuspesulaan hankittiin vuoden aikana kuivapesukone sekä kuivaus- ja aukilyöntikone. Pesulan käytöstä poistettiin 14 prässää. Konekanta käsitti vuoden lopussa:
- *valkopesulassa* 9 pesukonetta, 7 linkoa, 12 rumpukuivaajaa, 3 mankeliä, levityskoneen, 4 taittokonetta, 14 prässää ja 2 kabinettiprässää
 - *kemiallisessa pesulassa* 2 kuivapesukonetta, rumpukuivaajan, höyrytyslaudan, prässin ja tahranoistopöydän
 - *vaatekorjaamossa* 20 ompelukonetta, 2 sukanparsimiskonetta, nappikoneen, 2 trikoosaumauskonetta ja kuumapaikkakoneen.

Toiminta

Toimisto

Toimisto huolehti laitoksen toimintaan liittyvistä toimistotöistä ja tilitoimistolle kuuluvista tehtävistä.

Laboratorio

Laboratorio tutki pesu- ja huuhteluvesistä, kattiloiden syöttövedestä, eri pesulakokeiden toiminnasta sekä valmiista pyykistä päivittäin tai viikottain otettujen näytteiden laatua. Lisäksi laboratorio huolehti pesussa jääneiden tahrojen poistamisesta ja avusti pesu- ja huuhtelumenetelmien kehittämisessä sekä suoritti tekstiilien pesunkestoä koskevia tutkimuksia.

Liinavaateosasto

- Poistot* Osasto osallistui sairaaloiden ja huoltolaitosten vaateasioita käsittelevän toimikunnan työhön laitospoistot kehittelemiseksi. Työn kohteena olivat erityisesti henkilökunnan vaatteet. Keskuspesulan liinavaateistosta poistettiin vainajan paidat ja lakanat, vaate- ja lautasliinapussit, rulla- ja pöytäpyyhkeet sekä loput naisten kankaisista alusvaateista ja hoitajien huntupäähineistä. Poistetuista korvataan osa kertakäyttötavaroilla ja osa keskuspesulan muilla vakiovaatteilla. Potilasvaatteiden, mm. yöpukujen ja aamutakkien kokojen määrää vähennettiin.
- Hankinnat* Liinavaatteiden varastohankintoja suoritettiin 1 014 923 (ed. v. 543 627) mk:n ja käyttöön otettiin vaatekappaleita 930 000 (515 000) mk:n arvosta. Varmuusvaraston arvo vuoden lopussa oli 479 675 (394 751) mk. Keskuspesulan käyttöön siirrettiin asiakaslaitoksista 2 587 kpl erilaisia liinavaatteita. Nämä merkittiin kaupunginhallituksen päätöksellä keskuspesulan kirjanpitoon 7 914 mk:n arvoisina.
- Vaate-* Suoritetun inventoinnin mukaan keskuspesulan käytössä oli vuoden päättyessä 626 454 (578 334)

vaatekappaletta arvoltaan 2 197 540 (2 354 540) mk. Inventoinnin osoittama vajaus oli 3.5 (3.2) % inventoinnin kohteina olleiden vaatekappaleiden lukumäärästä ja vastaavasti n. 3.0 (2.2) % niiden arvosta.

*varaston
inven-
tointi*

Kaupungin sairaaloiden, sairaskotien ja vanhainkotien kokonaispyykkimäärästä oli keskuspesulan omistamien liinavaatteiden osuus keskimäärin 77.2 (76.7) %, muu osa oli laitosten ja niiden henkilökunnan omistamia. Vaatekorjaamossa korjattiin erilaisia vaatekappaleita 38 878 (45 216) kg, mikä vastasi 0.9 (1.0) % po. laitosten tarvitsemasta kokonaispyykkimäärästä. Korjauskelvottomina poistettiin käytöstä 47 486 (37 243) vaatekappaletta.

*Vaatteiden
korjaus*

Pesulaosasto

Osasto käsitteli kertomusvuoden aikana yht. 4 899 649 (5 181 946) kg pyykkiä sekä lisäksi Auran sairaalassa pestyä 8 921 (28 843) kg ns. infektiopyykkiä. Pyykin kokonaismäärästä mankeloitiin 70.2 (73.1) %, prässättiin 8.9 (8.9) %, pelkästään kuivattiin 19.6 (16.8) % ja kemiallisesti pestiin 1.3 (1.2) %.

*Pyykin
kokonais-
määrä*

Pyykin kokonaismäärästä oli kaupungin laitosten pyykkiä 90.9 (91.3) %, ulkopuolisten laitosten 8.5 (8.1) %, oman henkilökunnan 0.1 (0.1) % sekä hankittujen uusien vaatekappaleiden osuus 0.5 (0.4) %. Ulkopuolisina asiakaslaitoksina olivat kertomusvuonna Kätilöopisto, SPR:n Veripalvelu ja Plastiikkasairaala.

Kaupungin laitosten kokonaispyykkimäärä 4 899 649 (5 181 946) kg jakautui eri laitosten kesken seuraavasti:

*Kaupungin
laitosten
pyykki*

	%		%
Auroran sairaala	6.7	Kustaankartanon vanhainkoti	3.5
Hesperian »	5.8	Riistavuoren »	1.8
Kivelän »	9.6	Roihuvuoren »	
Laakson »	5.7	+ laitokset	3.1
Malmin »	3.7	Suursuon »	4.9
Marian »	6.7	Sofianlehdon vastaanottokoti	3.3
Röykän »	1.6	Muut laitokset	3.2
Koskelan sairaskoti	27.6	Ulkopuoliset asiakkaat	8.5
Myllypuron »	3.7	Uudis- ja henkilökunnan pyykki	0.6
			<u>100.0</u>

Keskuspesula huolehti kertomusvuonna yllä mainittujen sairaaloiden, sairaskotien ja vanhainkotien sekä Yrjönkadun uimahallin pyykin kuljetuksesta.

Teknillinen osasto

Osasto huolehti keskuspesulan tontin, rakennusten, koneiden ja laitteiden sekä sähkö- ja putkiverkostojen korjaus-, huolto- ja ylläpitotehtävistä sekä lämpö- ja sähköenergian, veden ja paineilman toimittamisesta eri toimintakohteiden tarpeisiin.

Lämpökeskus toimitti kertomusvuonna pesularakennukseen, Koskelan sairaskodin alueelle sekä Ruutimäen asuntoalueelle lämpöenergiaa höyryinä ja lämpimänä vetenä nettoperiatteen mukaan laskettuna yhteensä 39 692 (43 408) milj. kilokaloria, josta pesulan osalle tuli 20.9 (19.7) % ja muille 79.1 (80.3) %.

*Lämpökes-
kuksen
toiminta*

Talous

Laskutus Keskuspesula laskutti kaupungin laitoksia tavanomaisesta laitospyykistä tammi—helmikuussa 92 (77), maalisi—toukokuussa 102 (77) p. ja kesäkuun alusta lukien 110 (88) p. pyykkikiloilta. Vaatteiden korjauksesta laskutettiin edellä mainituilta ajoilta 6 (6), 7 (6) ja 8(6) p. korjauksen ataisilta pyykkikiloilta sekä keskuspesulan omistamien vaatteiden vuokrauksesta 22 (21.5), 23 (21.5) ja 25 (21.5) p. kiloilta. Vaatteiden kuljetuksesta laskutettiin kuljetuksiin käytetyn ajan ja kuljetusmatkan pituuden mukaan keskimäärin 11.6 (7.4) p. pyykkikiloilta.

Menot ja tulot Kertomusvuoden käyttömenot olivat 8 755 034 (6 808 081) mk, käyttötulot 8 756 908 (6 839 806) mk ja ylijäämä 1 874 (31 725) mk.

Pääomamenot olivat 1 188 057 (1 242 239) ja pääomatulot 879 140 (806 930) mk.

Keskuspesulan tuloserittely vuodelta 1974

KULUT		TUOTOT	
Hallinto ja muut		Pesulatoiminta	
yht. kust.		Vaatteiden pesu, manke-	
Palkkiot	4 040	lointi, prässäys ja pakkaus	5 201 975
Varsinaiset palkkamenot	354 004	Vaatteiden korjaus	310 427
Muut palkkamenot	12 780	Vaatteiden kuljetus	503 651
Sosiaaliturvamaksut	29 664	Vaatteiden vuokraus	779 024
Työttömyysvakuutusmaksut	14 046		<u>6 795 07</u>
Tapaturmavakuutusmaksut	8 240	Sivutoiminta	
Eläkekustannukset	837 800	Lämpöenergian toimitus	1 875 275
Huoneistomenot	3 361	Vuokrat	280
Kalusto	5 644		<u>1 875 55</u>
Tarverahat	37 134	Muut tulot	
Konttokuranttivelan korot	47 287	Sairausvakuutuspäivärahat	42 085
	<u>1 354 000</u>	Satunnaiset tulot	44 189
			<u>86 27</u>
Pesulatoiminta			
Varsinaiset palkkamenot	53 486		
Työntekijäin palkkamenot	3 032 047		
Sosiaaliturvamaksut	246 010		
Sähkönkulutus	88 179		
Vedenkulutus	69 918		
Pesuaaineet	222 537		
Kuljetukset	277 430		
Kateaineet ja ompelutarv.	33 346		
Käyttöomaisuuden korot	352 620		
Käyttöomaisuuden poistot	800 190		
Vakuutusrahastomaksut	9 945		
	<u>5 185 708</u>		
Sivutoiminta			
Työntekijäin palkkamenot	266 170		
Sosiaaliturvamaksut	21 307		
Sähkönkulutus	44 188		
Vedenkulutus	5 388		
Polttoaineet	1 652 404		
Kiinteistön hoito	92 536		
Käyttöomaisuuden korot	53 020		
Käyttöomaisuuden poistot	78 950		
Vakuutusrahastomaksut	1 360		
	<u>2 215 323</u>		
Tilivuoden voitto			
	<u>1 874</u>		
	<u>8 755 031</u>		
	<u>mk 8 756 905</u>		<u>mk 8 756 90</u>

Keskuspesulassa vuonna 1974 pesty pyykkimäärä (kg)

Helsingin kaupungin laitokset										
Kuu- kausi	Auroran sairaala	Hespe- rian sairaala	Kivelän sairaala	Laakson sairaala Tub.tsto Sair.hoi- to-opp.	Malmin sairaala	Marian sairaala	Röykän sairaala	Koskelan sairaskoti	Mylly- puron sairas- koti	Kustaan- kartanon vanhain- koti
I	30 708 (1 405)	27 431	47 404	22 123	17 065	31 332	8 235	117 476	17 447	15 858
II	27 295 (901)	22 973	40 510	22 476	14 894	31 241	5 755	104 582	13 223	12 753
III	30 252 (757)	24 433	37 780	24 254	13 285	31 412	5 828	105 921	13 062	13 396
IV	30 297 (923)	26 275	46 271	24 258	15 333	31 204	6 538	113 934	16 514	14 966
V	30 598 (780)	25 296	43 392	25 484	15 963	33 411	7 845	110 131	15 235	14 329
VI	23 642 (504)	22 545	22 466	19 624	12 626	23 943	5 317	99 159	11 769	12 840
VII	24 061 (706)	21 651	52 882	23 230	16 461	27 927	5 987	122 956	17 161	17 180
VIII	22 829 (546)	22 064	36 878	22 314	15 565	23 391	7 438	111 735	14 952	14 335
IX	27 436 (539)	19 974	37 792	20 822	15 939	23 893	6 719	112 791	14 536	14 949
X	28 906 (722)	26 466	40 541	26 324	15 902	26 856	6 443	124 892	16 345	14 115
XI	28 256 (569)	22 617	33 578	24 632	14 239	22 390	6 166	109 939	15 800	14 445
XII	25 703 (569)	23 337	31 397	21 684	14 721	23 077	5 338	117 236	13 569	13 745
Yht. 1)	329 983 (8 921)	285 062	470 891	277 225	181 993	330 077	77 609	1 350 752	179 613	172 911
%	6.73	5.82	9.61	5.66	3.71	6.74	1.58	27.57	3.67	3.53

1) Infektiopyykinä

Taulu: Keskuspesulassa vuonna 1974 pesty pyykkimäärä (kg)

Riistä- vuoren vanhain- koti	Roihu- vuoren vanhain- koti laitoks.	Suur- suon vanhain- koti	Sofian- lehdon vast.otto- koti	Muut kaup. laitokset	Yhteensä	Ulko- puoliset laitok- set yhteensä	Keskuspesula		Kaikki yhteensä
							Uudis- pyykki	Henkilö kunnan pyykki	
6 212	13 276	20 545	13 897	14 424	403 433	40 307	—	507	444 247
6 358	11 938	18 043	13 132	13 059	358 232	36 147	—	470	394 849
7 974	11 821	20 402	13 983	13 506	367 309	35 608	5 813	611	409 341
6 532	11 459	20 160	14 552	13 975	392 268	40 812	917	571	434 568
7 356	15 368	20 981	13 768	15 956	395 113	36 983	529	373	432 998
6 290	12 071	16 727	12 117	9 447	310 583	28 408	—	357	339 348
8 973	14 697	24 001	14 998	6 694	398 859	30 520	1 648	582	431 609
6 916	13 249	19 658	13 190	7 994	352 508	30 234	3 940	321	387 003
6 652	12 524	20 265	13 026	12 777	360 095	31 129	—	559	391 783
8 636	14 583	19 743	12 322	17 143	399 217	39 438	2 545	400	441 600
7 286	11 471	20 439	11 671	16 816	359 745	33 321	4 281	387	397 734
7 335	10 039	19 368	12 990	16 420	355 959	33 444	4 514	652	394 569
86 520	152 496	240 332	159 646	158 211	4 453 321	416 351	24 187	5 790	4 899 649
1.77	3.11	4.90	3.26	3.23	90.89	8.50	0.49	0.12	100.00